

فلاولا

چهار دهه زندگی بیمناک

در سکونتگاه‌های غیررسمی ریودو ژانیرو

جانیس پرلمن

ترجمه کیومرث ایران‌نوست | گلابول مکرونی

وزارت راه و شهرسازی
شرکت بازرگانی شهری ایران

دانشگاه کردستان
انتشارات دانشگاه کردستان

وزارت راه و شهرسازی
معاونت شهرسازی و معماری

سرشناسه:	پرلمن، جانیس ای
عنوان و نام پدیدآور:	Pertman, Janice E
مشخصات نشر:	فاولا: چهار دهه زندگی بیمناک در سکونتگاه‌های غیررسمی ریودوژانیرو/ جانیس پرلمن؛ ترجمه کیومرث ایران‌دوست، گلابول مکرونی، سندرج؛ دانشگاه کردستان، انتشارات، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری:	۴۸۸ ص.؛ مصور.
شاب:	۹۷۸-۶۰۰-۹۹۷۷۳-۶-۹
وضعیت فهرست نویسی:	فیبا
یادداشت:	عنوان اصلی: Favela: four decades of living on the edge in Rio de Janeiro. ۲۰۱۰
موضوع:	راغه‌ها و راغه‌نشینی -- برزیل -- ریودوژانیرو
موضوع:	Slums -- Brazil -- Rio de Janeiro
موضوع:	فقر -- برزیل -- ساووپاولو
موضوع:	Poor -- Brazil -- Sao Paulo
موضوع:	جرایم خشونت‌آمیز -- برزیل -- ریودوژانیرو -- جنبه‌های اجتماعی
موضوع:	Violent crimes -- Brazil -- Rio de Janeiro -- Social aspects
موضوع:	دوا -- برزیل -- ریودوژانیرو
موضوع:	Drugs -- Brazil -- Rio de Janeiro
شناسه افزوده:	آیر، رست، مورت، ۱۳۴۸، مترجم
شناسه افزوده:	مکرونی، گلابول، مترجم
شناسه افزوده:	انتشاه کردستان
رده‌بندی کنگره:	۱ / ۴۰۷۵ / ۹۱، ۱۳۹۷
رده‌بندی دیویی:	۶۰۹۸۱۵۳
شماره کتابشناسی ملی:	۵۲۰۱۱۱۷

عنوان انگلیسی: Favela: Four Decades of Living on the Edge in Rio de Janeiro

تألیف: جانیس پرلمن Janice Pertman

عنوان کتاب: فاولا: چهار دهه زندگی بیمناک در سکونتگاه‌های غیررسمی ریودوژانیرو

مترجمین: کیومرث ایران‌دوست، گلابول مکرونی

گرافیک و صفحه‌آرایی: جواد ده‌دجانی

طرح جلد: کورش عنبری

ناشر: انتشارات دانشگاه کردستان

نوبت چاپ: چاپ اول، ۱۳۹۷

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۹۷۷۳-۶-۹

تمامی حقوق این اثر برای ناشر محفوظ است.

فهرست

۱۳	دیباچه
۱۵	یادداشت نویسنده برای ترجمه فارسی
۱۷	مقدمه مترجمان
۲۷	پیشگفتار فرناندو هنریک کاردوسو
۳۱	پیش درآمد
۴۵	سپاسگزاری
۵۳	مقدمه

فصل اول: ریشه‌های ژرف در خاک کم عمق

۷۷	ریشه‌های ژرف در خاک کم عمق
۸۰	ناخواسته از همان آغاز
۸۴	در يك نام چه نهفته است
۹۲	واژگان زهرآگین: فاو، صلا نیست
۹۶	افسون و جذبه فاولاها

فصل دوم: جهانی به سوی شهر شدن

۹۹	جهانی به سوی شهر شدن
۱۰۱	ترس و شکست
۱۰۴	گرایش رشد شهری به سوی جنوب
۱۰۵	شهری شدن فقر
۱۰۶	شرایط آمریکای لاتین
۱۰۷	شرایط برزیل
۱۰۹	شرایط ریودوژانیرو
۱۱۲	شرایط فاولاهای ریو
۱۱۶	جغرافیای فقر
۱۱۷	تعاریف و داده‌ها: ناهمخوانی

فصل سوم: کاتاکومبا، فاولایی که از میان رفت

۱۲۱	کاتاکومبا، فاولایی که از میان رفت
۱۲۴	ریشه کاتاکومبا
۱۲۷	داستان جاگوبی
۱۲۸	آغاز شکوفایی کاتاکومبا

۱۳۰	کاتاکومبا شهرت می‌یابد
۱۳۲	چرا کاتاکومبا
۱۳۴	برنامه جابه‌جایی پرایا دوپینتو
۱۳۷	از ایستادگی تا گفت و شنود برای همکاری
۱۳۸	فروپاشی کاتاکومبا
۱۴۲	پیامدهای پس از بیرون راندن
۱۴۴	مردم جابه‌جا شده کاتاکومبا: رنجش یا سپاسگزاری
۱۴۸	داستان مارگاریتا
۱۵۰	ادامه زندگی کاتاکومبا

فصل ۴: نوا برازیلیا از فاولاتا مجموعه‌ها

۱۵۵	نوا برازیلیا از فاولاتا مجموعه‌ها
۱۵۶	در جستجوی ری
۱۶۱	راه پیمود شده
۱۶۴	بازسازی سرگذشت
۱۶۸	مجموعه آیمائو
۱۷۰	قاچاق مواد مخدر و پیمان‌های آ
۱۷۳	سفری کابو
۱۷۸	نوا برازیلیای امروزی
۱۸۳	آیا بیرون از ریو همه چیز بهتر است

فصل پنجم: دوکو دِ کاسیاس - فاولاها و لوتیامنتوها

۱۸۵	دوکو دِ کاسیاس - فاولاها و لوتیامنتوها
۱۹۰	یافتن ژانیرا
۱۹۵	داستان کاسیاس
۱۹۷	داستان ویلا آپراریا (دهکده کارگران)
۲۰۰	خشونت چشم انداز را تغییر داد
۲۰۲	داستان ژانیرا
۲۰۷	واپسین گزارش، ۲۰۰۸
۲۱۰	مکان چه تفاوتی ایجاد می‌کند

فصل ششم: حاشیه‌نشینی از افسانه تا واقعیت

۲۱۳	حاشیه‌نشینی از افسانه تا واقعیت
۲۱۶	آشکار شدن افسانه حاشیه‌نشینی

۲۱۸	دگرگونی‌های چشم‌انداز فقر
۲۲۰	به هم ریختن و بازساخت حاشیه‌نشینی
۲۲۱	داغ ننگ و تبعیض
۲۲۳	محرومیت اجتماعی
۲۲۴	محرومیت ظرفیت و توانایی
۲۲۵	گفتگوی خیابانی
۲۲۷	حاشیه‌نشینی نو
۲۲۷	نابرابری اجتماعی
۲۲۸	جمعیت مازاد مطلق
۲۲۸	پسرفت دولت رفاه
۲۳۰	تمرکز ضایع وانگ بدنامی
۲۳۱	نتیجه‌گیری

فصل هفتم: خشونت، ترس و زیان

۲۳۵	خشونت، ترس و زیان
۲۳۷	پلیس
۲۳۹	دامنه و سبک خشونت جدید
۲۴۰	نژاد و قدرت
۲۴۲	برخی آمارهای تکان‌دهنده
۲۴۳	جوانان به عنوان قربانیان خشونت
۲۴۵	مولفه‌های نگرانی از خشونت - آمیخته‌ای خوب
۲۶۰	یک چرخه تباهی
۲۶۱	پیامدهای خشونت برای تهیدستان شهری
۲۶۲	زیانکاری افراد و خانواده‌ها
۲۶۸	زیان اجتماع محلی
۲۷۰	از دست رفتن سرمایه اجتماعی و جامعه مدنی
۲۷۱	سرمایه اجتماعی درون‌گروهی
۲۷۲	سرمایه اجتماعی میان‌گروهی
۲۷۴	نتیجه‌گیری: هم‌سنجی گذشته و اکنون
۲۷۵	منافع و مجازات

فصل هشتم: وهم‌زدایی از مردم‌سالاری

۲۷۷	وهم‌زدایی از مردم‌سالاری
۲۷۹	دگرگونی‌های سیاسی

۲۸۰	چهار موضوع پدیدار شده
۲۸۱	نامیدی از دموکراسی
۲۸۴	فساد، حامی پروری و پارتی بازی
۲۸۵	شهروندی، حقوق و وظایف
۲۸۹	گسست باور- رفتار
۲۹۳	چه کسانی در چه چیزهایی مشارکت دارند
۲۹۷	جوانان
۲۹۹	راه حل شتابان

فصل نهم: راز پویش و جابه جایی

۳۰۱	راز پویش و جابه جایی
۳۰۲	ادب و آداب؛ ملخ و مورچه
۳۰۵	چرا پویش و جابه جایی یک راز است
۳۰۶	بهتر، بدتر یا هر دو
۳۰۶	اکنون کجا زندگی می کنند
۳۰۸	جستجوی الگوهای حرکت ها؛ سکونتی
۳۱۰	تغییرات درون و میان نسلی
۳۱۰	دگرگونی برای بهتر شدن
۳۱۱	اشتباه کجا بود
۳۱۳	هم سنجی شغلی و تحصیلی پدر و مادر و فرزندان
۳۱۵	برون شدن از فاولاها
	آیا فقر همیشگی است؟ کسی که فقیر به دنیا می آید فقیر می ماند؟
۳۲۰	فقیر فرزندان فقیری خواهد داشت؟
۳۲۳	سرشت، پرورش و ساختار
۳۲۵	فوتبال، هوش و دوستان: داستان هلیوگراند
۳۲۶	راهبرد و از خودگذشتگی: افسانه ماریا جیسلیدا
۳۲۸	پدر بهتر می داند: آلا رته کوریا، آرایشگر
۳۲۹	ارزیابی نیلتون

فصل دهم: جهانی شدن و زندگی مردم

۳۳۱	جهانی شدن و زندگی مردم
۳۳۴	اصل موضوع: فقر و نابرابری
۳۳۶	برنامه ریزی شهری و جهانی شدن
۳۳۶	پرسمان شهری

۳۳۷	مورد ریودوژانیرو
۳۳۸	آیا فاو لاها به دیگر محله های ریو می رسند یا همچنان عقب خواهند ماند؟
۳۴۴	دیدگاه تهیدستان
۳۴۷	نقش سرمایه گذاری خارجی
۳۴۹	اثرات خُرد دگرگونی های کلان
۳۵۱	جهانی شدن یک شمشیر دولبه است یا دوروی یک سکه؟

فصل یازدهم: بازخوانی سیاست عمومی

۳۵۳	بازخوانی سیاست عمومی
۳۵۷	بخش نخست: تکامل سیاست فاو لایی در ریو
۳۵۹	بازیگران و سیاست ها
۳۷۰	آیا پروژِ ساولا- بایرو، مورو را به آسفالتو نزدیک تر کرده است؟
۳۷۳	فضایی برای بردیش
۳۷۵	بودن دولت
۳۷۶	بخش دوم: زوایای روشد سیاست گذاری
۳۷۷	دانش و پویایی
۳۷۷	سه رویکرد در سیاست عمومی
۳۸۰	ترکیب سه روش
۳۸۲	بخش سوم: یافته های پژوهش و ارتباط آن با سیاست
۳۸۲	مسکن غیررسمی: فاو لاها، مجتمع ها، لوتیامنتوها
۳۸۵	لوتیامنتوها در برابر فاو لاها: یک دیدگاه آزمون شده
۳۹۱	حق مالکیت زمین و مسکن
۳۹۷	شغل، کار، درآمدزایی
۴۰۵	مواد مخدر، جنگ افزار و خشونت
۴۰۹	شهروندی و حق به شهر
۴۱۳	بازتاب ها- انگیزه های زبان بخش
۴۱۴	اصلاحات غیراصلاح طلب
۴۱۵	به اشتراک گذاشتن راهکارهای کارآمد

فصل دوازدهم: اهمیت کسی (جنته) بودن

۴۱۷	اهمیت کسی (جنته) بودن
۴۲۱	زی کابو: ناپایداری جنته
۴۲۲	دوناریتا، پول به تنهایی کافی نیست
۴۲۳	کلودیا: همانند جنته به چشم آمدن کافی نیست

۴۲۳	سباستیائو: برای جتنه شدن بسیار دیراست
۴۲۴	تهیدست و توانگر در اندیشه مردم
۴۲۹	دانش چندگانۀ و برداشت از خود
۴۳۰	گردشگری فاو لایا پورسم
۴۳۴	فاو لای شیک
۴۳۷	واکنش درونی
۴۳۹	فاو لایا بهشت نیستند
۴۴۰	کنشگری و خوش بینی
۴۴۲	برداشت ها و چشم اندازها

پیوست ها

۴۴۷	پیوست ۱: روش های پژوهش و چالش ها
۴۶۳	پیوست ۲: چارچوب تحلیلی برای ارزیابی موفقیت

منابع

۴۶۹

www.ketaboo.ir

دیباچه

بیش از یک میلیارد نفر از شهرنشینان جهان در سکونتگاه‌های بی‌سامان و نابرخوردار و با کمترین امکانات و زیرساخت و با مسکن نامناسب زندگی می‌کنند. این سکونتگاه‌های بیشتر غیررسمی و حوالنگشته، بخش عمده‌ای در شهرنشینی نو به شمار می‌آیند که بخش چشمگیری از توان نه‌روی جمعیت شهری و دولت‌ها در سراسر جهان، به‌ویژه کشورهای در حال توسعه صرف آن‌ها می‌شود. دامنه و ویژگی‌های اسکان غیررسمی و سکونت فقرا از شهری به شهر دیگر و از شهر به شهر دیگر متفاوت است، اما با این وجود اشتراکات فراوانی را میان سکونتگاه‌های غیررسمی در کشورهای مختلف می‌توان یافت.

برزیل و شهر ریو در گستردگی فقر شهری و شکل‌گیری سکونتگاه‌های غیررسمی و "فاولاها" در جهان شهره هستند و بخش فزاینده‌ای از متون جهانی مرتبط با اسکان غیررسمی بر پایه الگوها و تجارب برزیل و ریو نگاشته و منتشر شده است. که امروزه مفهوم و کاربرد "فاولا" از حوزه اسکان غیررسمی در برزیل فراتر رفته و به شکل "ری مفاهیمی در مد و موسیقی و حتی گردشگری انجامیده است.

تأثیرگذاری نوشتگان برآمده از پژوهش‌های پیرامون فاولاها در برزیل و سایر دیگر از سکونتگاه‌های غیررسمی در کشورهای آمریکای جنوبی، مانند پرو و آرژانتین، بسیار فراتر از آن کشورها بوده و دستمایه نظریه‌پردازی جهانی پیرامون فقر شهری و سکونتگاه‌های غیررسمی شده است. از آن جمله نظریه‌پردازی چون چارلز آبرامز، افسی ترنر، اسکار لویس و بسیاری دیگر، داده‌ها و شواهد پایه‌ای نظریه‌های خود را از مطالعات کشورهای آمریکای جنوبی گرفته‌اند که تأثیرگذاری چشمگیری بر رویکردها و سیاست‌های سازمان‌های بین‌المللی و نیز سیاست کشورهای مختلف در زمینه سکونتگاه‌های غیررسمی و مسکن شهری داشته‌اند. در این میان خانم جانیس پرلین با نوشتگان کم‌شمار اما تأثیرگذار خود، کارگری درخوری در این زمینه داشته است، به‌ویژه آثار او در

دهه ۱۹۷۰ روشنگری قابل توجهی را در دگرگونی نگرش‌های بدبینانه به سکونتگاه‌های غیررسمی و تشویق دولت‌ها و سیاست‌گذاران به شهروند دانستن کم‌درآمدها به انجام رساند. پرل من بیش از چهار دهه سرگذشت فاولا‌های ریورا در کتاب "فاولا، چهار دهه زندگی بیمناک در سکونتگاه‌های غیررسمی ریودو ژانیرو" برای خوانندگان خود به ریزگان و با سبکی شیرین و گیرا و درعین حال علمی بیان کرده است. کتابی سرشار از مفاهیم، داستان‌ها، سرگذشت‌ها و تحلیل‌های ژرف و خواندنی که بی‌گمان همان‌گونه که نویسنده می‌گوید: می‌تواند در شرایط کنونی ایران برای سیاست‌گذاران، مدیران و پژوهشگران بسیار درس‌آموز و راهگشا باشد، که امیدواریم چنین باشد.

از دکتر کیومرث ایران‌دوست و خانم مهندس گلابول مکرونی برای ترجمه خوب کتاب سپاسگزارم و از دانشگاه کردستان برای چاپ و نشر و شرکت بازآفرینی شهری ایران نیز برای حمایت از چاپ این کتاب ارزنده سپاسگزارم.

محمد سعید ایزدی

معاونت شهرسازی و معماری وزارت راه و شهرسازی